

Ἴων ἢ περὶ Ἰλιάδος, πειραστικός τοῦ Πλάτωνος

www.physics.ntua.gr/mourmouras/greats/platon/

[530]

{Σωκράτης} Τὸν Ἴωνα χαίρειν. πόθεν τὰ νῦν ἡμῖν ἐπιδεδήμηκας; ἢ οἴκοθεν ἐξ Ἐφέσου;

{Ἴων} Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἐξ Ἐπιδαύρου ἐκ τῶν Ἀσκληπιείων.

{Σωκράτης} Μῶν καὶ ῥαψωδῶν ἀγῶνα τιθέασιν τῷ θεῷ οἱ Ἐπιδαύριοι;

{Ἴων} Πάνυ γε, καὶ τῆς ἄλλης γε μουσικῆς.

{Σωκράτης} Τί οὖν; ἠγωνίζου τι ἡμῖν; καὶ πῶς τι ἠγωνίσω;

{Ἴων} Τὰ πρῶτα τῶν ἄθλων ἠνεγκάμεθα, ὦ Σώκρατες.

{Σωκράτης} Εὖ λέγεις· ἄγε δὴ ὅπως καὶ τὰ Παναθηναία νικήσομεν.

{Ἴων} Ἄλλ' ἔσται ταῦτα, ἐὰν θεὸς ἐθέλη.

{Σωκράτης} Καὶ μὴν πολλάκις γε ἐζήλωσα ὑμᾶς τοὺς ῥαψωδούς, ὦ Ἴων, τῆς τέχνης· τὸ γὰρ ἅμα μὲν τὸ σῶμα κεκοσμηθῆσθαι ἀεὶ πρέπον ὑμῶν εἶναι τῇ τέχνῃ καὶ ὡς καλλίστοις φαίνεσθαι, ἅμα δὲ ἀναγκαῖον εἶναι ἔν τε ἄλλοις ποιηταῖς διατρίβειν πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς καὶ δὴ καὶ μάλιστα ἐν Ὀμήρῳ, τῷ ἀρίστῳ καὶ θειοτάτῳ τῶν ποιητῶν, καὶ τὴν τούτου διάνοιαν ἐκμανθάνειν, μὴ μόνον τὰ ἔπη, ζηλωτόν ἐστιν. οὐ γὰρ ἂν γένοιτό ποτε ἀγαθὸς ῥαψωδός, εἰ μὴ συνείη τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. τὸν γὰρ ῥαψωδὸν ἐρμηνεῖα δεῖ τοῦ ποιητοῦ τῆς διανοίας γίνεσθαι τοῖς ἀκούουσι· τοῦτο δὲ καλῶς ποιεῖν μὴ γινώσκοντα ὅτι λέγει ὁ ποιητὴς ἀδύνατον. ταῦτα οὖν πάντα ἄξια ζηλοῦσθαι.

{Ἴων} Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες· ἐμοὶ γοῦν τοῦτο πλεῖστον ἔργον παρέσχεν τῆς τέχνης, καὶ οἶμαι κάλλιστα ἀνθρώπων λέγειν περὶ Ὀμήρου, ὡς οὔτε Μητρόδωρος ὁ Λαμψακηνὸς οὔτε Στησίμβροτος ὁ Θάσιος οὔτε Γλαύκων οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν πώποτε γενομένων ἔσχεν εἰπεῖν οὕτω πολλὰς καὶ καλὰς διανοίας περὶ Ὀμήρου ὅσας ἐγώ.

{Σωκράτης} Εὖ λέγεις, ὦ Ἴων· δῆλον γὰρ ὅτι οὐ φθονήσεις μοι ἐπιδειξαι.

{Ἴων} Καὶ μὴν ἄξιόν γε ἀκοῦσαι, ὦ Σώκρατες, ὡς εὖ κεκόσμηκα τὸν Ὀμηρον· ὥστε οἶμαι ὑπὸ Ὀμηριδῶν ἄξιος εἶναι χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθῆναι.

{Σωκράτης} Καὶ μὴν ἐγὼ ἔτι ποιήσομαι σχολὴν ἀκροάσασθαί σου, [531] νῦν δέ μοι τοσόνδε ἀπόκριναί· πότερον περὶ Ὀμήρου μόνον δεινὸς εἶ ἢ καὶ περὶ Ἡσιόδου καὶ Ἀρχιλόχου;

{Ἴων} Οὐδαμῶς, ἀλλὰ περὶ Ὀμήρου μόνον· ἱκανὸν γὰρ μοι δοκεῖ εἶναι.

{Σωκράτης} Ἔστι δὲ περὶ οὗτο Ὀμηρός τε καὶ Ἡσιόδου ταῦτα λέγετον;

{Ἴων} Οἶμαι ἐγωγε καὶ πολλά.

{Σωκράτης} Πότερον οὖν περὶ τούτων κάλλιον ἂν ἐξηγήσαιο ἢ Ὀμηρος λέγει ἢ ἢ Ἡσιόδου;

{Ἴων} Ὅμοίως ἂν περὶ γε τούτων, ὦ Σώκρατες, περὶ ὧν ταῦτά λέγουσιν.

{Σωκράτης} Τί δὲ ὧν πέρι μὴ ταῦτά λέγουσιν; οἷον περὶ μαντικῆς λέγει τι Ὅμηρός τε καὶ Ἡσίοδος.

{Ἴων} Πάνυ γε.

{Σωκράτης} Τί οὖν; ὅσα τε ὁμοίως καὶ ὅσα διαφόρως περὶ μαντικῆς λέγετον τῷ ποιητῷ τούτῳ, πότερον σὺ κάλλιον ἂν ἐξηγήσαιο ἢ τῶν μάντεων τις τῶν ἀγαθῶν;

{Ἴων} Τῶν μάντεων.

{Σωκράτης} Εἰ δὲ σὺ ἦσθα μάντις, οὐκ, εἴπερ περὶ τῶν ὁμοίως λεγομένων οἷός τ' ἦσθα ἐξηγήσασθαι, καὶ περὶ τῶν διαφόρως λεγομένων ἠπίστω ἂν ἐξηγεῖσθαι;

{Ἴων} Δῆλον ὅτι.

{Σωκράτης} Τί οὖν ποτε περὶ μὲν Ὀμήρου δεινός εἰ, περὶ δὲ Ἡσιόδου οὐ, οὐδὲ τῶν ἄλλων ποιητῶν; ἢ Ὅμηρος περὶ ἄλλων τινῶν λέγει ἢ ὧνπερ σύμπαντες οἱ ἄλλοι ποιηταί; οὐ περὶ πολέμου τε τὰ πολλὰ διελέλυθεν καὶ περὶ ὁμιλιῶν πρὸς ἀλλήλους ἀνθρώπων ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν καὶ ιδιωτῶν καὶ δημιουργῶν, καὶ περὶ θεῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς ἀνθρώπους ὁμιλούντων, ὡς ὁμιλοῦσι, καὶ περὶ τῶν οὐρανίων παθημάτων καὶ περὶ τῶν ἐν Ἄιδου, καὶ γενέσεις καὶ θεῶν καὶ ἡρώων; οὐ ταῦτά ἐστι περὶ ὧν Ὅμηρος τὴν ποίησιν πεποίηκεν;

{Ἴων} Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

{Σωκράτης} Τί δὲ οἱ ἄλλοι ποιηταί; οὐ περὶ τῶν αὐτῶν τούτων;

{Ἴων} Ναί, ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐχ ὁμοίως πεποιήκασι καὶ Ὅμηρος.

{Σωκράτης} Τί μήν; κάκιον;

{Ἴων} Πολύ γε.

{Σωκράτης} Ὅμηρος δὲ ἄμεινον;

{Ἴων} Ἄμεινον μέντοι νῆ Δία.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν, ὦ φίλη κεφαλῆ Ἴων, ὅταν περὶ ἀριθμοῦ πολλῶν λεγόντων εἷς τις ἄριστα λέγη, γνῶσεται δήπου τις τὸν εὖ λέγοντα;

{Ἴων} Φημί.

{Σωκράτης} Πότερον οὖν ὁ αὐτὸς ὅσπερ καὶ τοὺς κακῶς λέγοντας, ἢ ἄλλος;

{Ἴων} Ὁ αὐτὸς δήπου.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν ὁ τὴν ἀριθμητικὴν τέχνην ἔχων οὗτός ἐστιν;

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Τί δ'; ὅταν πολλῶν λεγόντων περὶ ὑγιεινῶν σιτίων ὁποῖά ἐστιν, εἷς τις ἄριστα λέγη, πότερον ἕτερος μὲν τις τὸν ἄριστα λέγοντα γνῶσεται ὅτι ἄριστα λέγει, ἕτερος δὲ τὸν κάκιον ὅτι κάκιον, ἢ ὁ αὐτός;

{Ἴων} Δῆλον δήπου, ὁ αὐτός.

{Σωκράτης} Τίς οὗτος; τί ὄνομα αὐτῷ;

{Ἴων} Ἰατρός.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν ἐν κεφαλαίῳ λέγομεν ὡς ὁ αὐτὸς γινώσεται ἀεὶ, περὶ τῶν αὐτῶν πολλῶν λεγόντων, [532] ὅστις τε εὖ λέγει καὶ ὅστις κακῶς· ἢ εἰ μὴ γινώσεται τὸν κακῶς λέγοντα, δῆλον ὅτι οὐδὲ τὸν εὖ, περὶ γε τοῦ αὐτοῦ.

{Ἴων} Οὕτως.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν ὁ αὐτὸς γίνεταί δεινὸς περὶ ἀμφοτέρων;

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν σὺ φῆς καὶ Ὅμηρον καὶ τοὺς ἄλλους ποιητάς, ἐν οἷς καὶ Ἡσίοδος καὶ Ἀρχίλοχος ἐστίν, περὶ γε τῶν αὐτῶν λέγειν, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ τὸν μὲν εὖ γε, τοὺς δὲ χεῖρον;

{Ἴων} Καὶ ἀληθῆ λέγω.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν, εἴπερ τὸν εὖ λέγοντα γινώσκεις, καὶ τοὺς χεῖρον λέγοντας γινώσκεις ἂν ὅτι χεῖρον λέγουσιν.

{Ἴων} Ἔοικέν γε.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν, ὃ βέλτιστε, ὁμοίως τὸν Ἴωνα λέγοντες περὶ Ὀμήρου τε δεινὸν εἶναι καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν οὐχ ἀμαρτησόμεθα, ἐπειδὴ γε αὐτὸς ὁμολογῆ τὸν αὐτὸν ἔσσεσθαι κριτὴν ἰκανὸν πάντων ὅσοι ἂν περὶ τῶν αὐτῶν λέγωσι, τοὺς δὲ ποιητάς σχεδὸν ἅπαντας τὰ αὐτὰ ποιεῖν.

{Ἴων} Τί οὖν ποτε τὸ αἴτιον, ὃ Σώκρατες, ὅτι ἐγώ, ὅταν μὲν τις περὶ ἄλλου τοῦ ποιητοῦ διαλέγεται, οὔτε προσέχω τὸν νοῦν ἀδυνατῶ τε καὶ ὀπιοῦν συμβαλέσθαι λόγου ἄξιον, ἀλλ' ἀτεχνῶς νυστάζω, ἐπειδὴν δέ τις περὶ Ὀμήρου μνησθῆ, εὐθύς τε ἐγρήγορα καὶ προσέχω τὸν νοῦν καὶ εὐπορῶ ὅτι λέγω;

{Σωκράτης} Οὐ χαλεπὸν τοῦτό γε εἰκάσαι, ὃ ἑταῖρε, ἀλλὰ παντὶ δῆλον ὅτι τέχνη καὶ ἐπιστήμη περὶ Ὀμήρου λέγειν ἀδύνατος εἶ· εἰ γὰρ τέχνη οἷός τε ἦσθα, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν ἀπάντων λέγειν οἷός τ' ἂν ἦσθα· ποιητικὴ γὰρ πού ἐστίν τὸ ὅλον. ἢ οὐ;

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν ἐπειδὴν λάβῃ τις καὶ ἄλλην τέχνην ἠντινοῦν ὄλην, ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς σκέψεως ἔσται περὶ ἀπασῶν τῶν τεχνῶν; πῶς τοῦτο λέγω, δέη τί μου ἀκοῦσαι, ὃ Ἴων;

{Ἴων} Ναὶ μὰ τὸν Δία, ὃ Σώκρατες, ἔγωγε· χαίρω γὰρ ἀκούων ὑμῶν τῶν σοφῶν.

{Σωκράτης} Βουλοίμην ἂν σε ἀληθῆ λέγειν, ὃ Ἴων· ἀλλὰ σοφοὶ μὲν πού ἐστε ὑμεῖς οἱ ράψωδοι καὶ ὑποκριταὶ καὶ ὧν ὑμεῖς ἄδετε τὰ ποιήματα, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ τάληθῆ λέγω, οἷον εἰκὸς ἰδιώτην ἄνθρωπον. ἐπεὶ καὶ περὶ τούτου οὗ νῦν ἠρόμην σε, θέασαι ὡς φαῦλον καὶ ἰδιωτικόν ἐστι καὶ παντὸς ἀνδρὸς γινῶναι ὃ ἔλεγον, τὴν αὐτὴν εἶναι σκέψιν, ἐπειδὴν τις ὄλην τέχνην λάβῃ. λάβωμεν γὰρ τῷ λόγῳ· γραφικὴ γὰρ τίς ἐστὶ τέχνη τὸ ὅλον;

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν καὶ γραφῆς πολλοὶ καὶ εἰσὶ καὶ γεγονασιν ἀγαθοὶ καὶ φαῦλοι;

{Ἴων} Πάνυ γε.

{Σωκράτης} Ἦδη οὖν τινα εἶδες ὅστις περὶ μὲν Πολυγνώτου τοῦ Ἀγλαοφῶντος δεινός ἐστιν ἀποφαίνειν ἃ εὖ τε γράφει καὶ ἃ μή, περὶ δὲ τῶν ἄλλων γραφῶν ἀδύνατος; [533] καὶ ἐπειδὴν μὲν τις τὰ τῶν ἄλλων ζωγράφων ἔργα ἐπιδεικνύη, νυστάζει τε καὶ ἀπορεῖ καὶ οὐκ ἔχει ὅτι συμβάληται, ἐπειδὴν δὲ περὶ Πολυγνώτου ἢ ἄλλου ὅτου βούλει τῶν γραφῶν ἑνὸς μόνου δέη ἀποφῆνασθαι γνώμην, ἐγρήγορέν τε καὶ προσέχει τὸν νοῦν καὶ εὐπορεῖ ὅτι εἴπη;

{Ἴων} Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐ δῆτα.

{Σωκράτης} Τί δέ; ἐν ἀνδριαντοποιίᾳ ἤδη τιν' εἶδες ὅστις περὶ μὲν Δαιδάλου τοῦ Μητίονος ἢ Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως ἢ Θεοδώρου τοῦ Σαμίου ἢ ἄλλου τινὸς ἀνδριαντοποιοῦ ἑνὸς πέρι δεινός ἐστιν ἐξηγεῖσθαι ἃ εὖ πεποίηκεν, ἐν δὲ τοῖς τῶν ἄλλων ἀνδριαντοποιῶν ἔργοις ἀπορεῖ τε καὶ νυστάζει, οὐκ ἔχων ὅτι εἴπη;

{Ἴων} Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐδὲ τοῦτον ἐώρακα.

{Σωκράτης} Ἀλλὰ μὴν, ὡς γ' ἐγὼ οἶμαι, οὐδ' ἐν αὐλήσει γε οὐδὲ ἐν κιθαρίσει οὐδὲ ἐν κιθαρωδίᾳ οὐδὲ ἐν ῥαψωδίᾳ οὐδεπώποτ' εἶδες ἄνδρα ὅστις περὶ μὲν Ὀλύμπου δεινός ἐστιν ἐξηγεῖσθαι ἢ περὶ Θαμύρου ἢ περὶ Ὀρφέως ἢ περὶ Φημίου τοῦ Ἰθακησίου ῥαψωδοῦ, περὶ δὲ Ἴωνος τοῦ Ἐφεσίου ῥαψωδοῦ ἀπορεῖ καὶ οὐκ ἔχει συμβαλέσθαι ἃ τε εὖ ῥαψωδεῖ καὶ ἃ μή.

{Ἴων} Οὐκ ἔχω σοι περὶ τούτου ἀντιλέγειν, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ἐκεῖνο ἐμαυτῷ σύνοιδα, ὅτι περὶ Ὀμήρου κάλλιστ' ἀνθρώπων λέγω καὶ εὐπορῶ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες μέ φασιν εὖ λέγειν, περὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ. καίτοι ὄρα τοῦτο τί ἔστιν.

{Σωκράτης} Καὶ ὁρῶ, ὦ Ἴων, καὶ ἔρχομαί γέ σοι ἀποφανόμενος ὃ μοι δοκεῖ τοῦτο εἶναι. ἔστι γὰρ τοῦτο τέχνη μὲν οὐκ ὄν παρὰ σοι περὶ Ὀμήρου εὖ λέγειν, ὃ νυνδὴ ἔλεγον, θεία δὲ δύναμις ἢ σε κινεῖ, ὡσπερ ἐν τῇ λίθῳ ἦν Εὐριπίδης μὲν Μαγνητὴν ὠνόμασεν, οἱ δὲ πολλοὶ Ἑρακλείαν. καὶ γὰρ αὕτη ἢ λίθος οὐ μόνον αὐτοὺς τοὺς δακτυλίους ἄγει τοὺς σιδηροῦς, ἀλλὰ καὶ δύναμιν ἐντίθησι τοῖς δακτυλίοις ὡστ' αὐτὸ δύνασθαι ταῦτόν τοῦτο ποιεῖν ὅπερ ἢ λίθος, ἄλλους ἄγειν δακτυλίους, ὡστ' ἐνίστε ὄρμαθὸς μακρὸς πάνυ σιδηρίων καὶ δακτυλίων ἐξ ἀλλήλων ἠρηται· πᾶσι δὲ τούτοις ἐξ ἐκείνης τῆς λίθου ἢ δύναμις ἀνήρηται. οὕτω δὲ καὶ ἡ Μοῦσα ἐνθέους μὲν ποιεῖ αὕτη, διὰ δὲ τῶν ἐνθέων τούτων ἄλλων ἐνθουσιαζόντων ὄρμαθὸς ἐξαρτᾶται. πάντες γὰρ οἱ τε τῶν ἐπῶν ποιηταὶ οἱ ἀγαθοὶ οὐκ ἐκ τέχνης ἀλλ' ἐνθεοὶ ὄντες καὶ κατεχόμενοι πάντα ταῦτα τὰ καλὰ λέγουσι ποιήματα, καὶ οἱ μελοποιοὶ οἱ ἀγαθοὶ ὡσαύτως, [534] ὡσπερ οἱ κορυβαντιῶντες οὐκ ἔμφρονες ὄντες ὀρχοῦνται, οὕτω καὶ οἱ μελοποιοὶ οὐκ ἔμφρονες ὄντες τὰ καλὰ μέλη ταῦτα ποιοῦσιν, ἀλλ' ἐπειδὴν ἐμβῶσιν εἰς τὴν ἀρμονίαν καὶ εἰς τὸν ρυθμόν, βακχεύουσι καὶ κατεχόμενοι, ὡσπερ αἱ βάρκχαι ἀρύονται ἐκ τῶν ποταμῶν μέλι καὶ γάλα κατεχόμεναι, ἔμφρονες δὲ οὔσαι οὐ, καὶ τῶν μελοποιῶν ἢ ψυχὴ τοῦτο ἐργάζεται, ὅπερ αὐτοὶ λέγουσι. λέγουσι γὰρ δήπουθεν πρὸς ἡμᾶς οἱ ποιηταὶ ὅτι ἀπὸ κρηνῶν μελιρρύτων ἐκ Μουσῶν κήπων τινῶν καὶ ναπῶν δρεπόμενοι τὰ μέλη ἡμῖν φέρουσιν ὡσπερ αἱ μέλιται, καὶ αὐτοὶ οὕτω πετόμενοι· καὶ ἀληθῆ λέγουσι. κοῦφον γὰρ χρῆμα ποιητῆς ἐστὶν καὶ πτηνὸν καὶ ἱερὸν, καὶ οὐ πρότερον οἷός τε ποιεῖν πρὶν ἂν ἐνθέος τε γένηται καὶ ἐκφρων καὶ ὁ νοῦς μηκέτι ἐν αὐτῷ ἐνῆ· ἕως δ' ἂν τουτὶ ἔχη τὸ κτῆμα, ἀδύνατος πᾶς ποιεῖν ἀνθρωπός ἐστιν καὶ χρησμοδεῖν. ἄτε οὖν οὐ τέχνη ποιοῦντες καὶ πολλὰ λέγοντες καὶ καλὰ περὶ τῶν πραγμάτων, ὡσπερ σὺ περὶ Ὀμήρου, ἀλλὰ θεία μοίρα, τοῦτο μόνον οἷός τε ἕκαστος ποιεῖν καλῶς ἐφ' ὃ ἢ Μοῦσα αὐτὸν

ῥομησεν, ὁ μὲν διθυράμβους, ὁ δὲ ἐγκώμια, ὁ δὲ ὑπορχήματα, ὁ δ' ἔπη, ὁ δ' ἰάμβους· τὰ δ' ἄλλα φαῦλος αὐτῶν ἕκαστός ἐστιν. οὐ γὰρ τέχνη ταῦτα λέγουσιν ἀλλὰ θεία δυνάμει, ἐπεὶ εἰ περὶ ἑνὸς τέχνη καλῶς ἠπίσταντο λέγειν, κἂν περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων· διὰ ταῦτα δὲ ὁ θεὸς ἐξαιρούμενος τούτων τὸν νοῦν τούτοις χρῆται ὑπηρεταῖς καὶ τοῖς χρησμοφοῖς καὶ τοῖς μάντεσι τοῖς θείοις, ἵνα ἡμεῖς οἱ ἀκούοντες εἰδῶμεν ὅτι οὐχ οὗτοί εἰσιν οἱ ταῦτα λέγοντες οὕτω πολλοῦ ἄξια, οἷς νοῦς μὴ πάρεστιν, ἀλλ' ὁ θεὸς αὐτός ἐστιν ὁ λέγων, διὰ τούτων δὲ φθέγγεται πρὸς ἡμᾶς. μέγιστον δὲ τεκμήριον τῷ λόγῳ Τύννιχος ὁ Χαλκιδεύς, ὃς ἄλλο μὲν οὐδὲν πώποτε ἐποίησε ποίημα ὅτου τις ἂν ἀξιῶσειεν μνησθῆναι, τὸν δὲ παίωνα ὃν πάντες ἄδουσι, σχεδόν τι πάντων μελῶν κάλλιστον, ἀτεχνῶς, ὅπερ αὐτὸς λέγει, «εὐρημά τι Μοισᾶν.» ἐν τούτῳ γὰρ δὴ μάλιστα μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι ἡμῖν, ἵνα μὴ διστάζωμεν, ὅτι οὐκ ἀνθρώπινά ἐστιν τὰ καλά ταῦτα ποιήματα οὐδὲ ἀνθρώπων, ἀλλὰ θεῖα καὶ θεῶν, οἱ δὲ ποιηταὶ οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἐρμηνῆς εἰσιν τῶν θεῶν, κατεχόμενοι ἐξ ὅτου ἂν ἕκαστος κατέχηται. ταῦτα ἐνδεικνύμενος ὁ θεὸς ἐξεπίτηδες διὰ τοῦ φαυλοτάτου ποιητοῦ τὸ κάλλιστον μέλος ἦσεν· [535] ἢ οὐ δοκῶ σοι ἀληθῆ λέγειν, ὦ Ἴων;

{Ἴων} Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἔμοιγε· ἄπει γὰρ πῶς μου τοῖς λόγοις τῆς ψυχῆς, ὦ Σώκρατες, καὶ μοι δοκοῦσι θεία μοῖρα ἡμῖν παρὰ τῶν θεῶν ταῦτα οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ ἐρμηνεύειν.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν ὑμεῖς αὖ οἱ ῥαψῳδοὶ τὰ τῶν ποιητῶν ἐρμηνεύετε;

{Ἴων} Καὶ τοῦτο ἀληθὲς λέγεις.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν ἐρμηνέων ἐρμηνῆς γίνεσθε;

{Ἴων} Παντάπασι γε.

{Σωκράτης} Ἔχε δὴ μοι τόδε εἰπέ, ὦ Ἴων, καὶ μὴ ἀποκρύψη ὅτι ἂν σε ἔρωμαι· ὅταν εὖ εἴπης ἔπη καὶ ἐκπλήξης μάλιστα τοὺς θεωμένους, ἢ τὸν Ὀδυσσεά ὅταν ἐπὶ τὸν οὐδὸν ἐφαλλόμενον ἄδῃς, ἐκφανῆ γιγνόμενον τοῖς μνηστῆρσι καὶ ἐκχέοντα τοὺς ὀιστοὺς πρὸ τῶν ποδῶν, ἢ Ἀχιλλέα ἐπὶ τὸν Ἔκτορα ὀρμῶντα, ἢ καὶ τῶν περὶ Ἀνδρομάχην ἐλείνων τι ἢ περὶ Ἑκάβην ἢ περὶ Πρίαμον, τότε πότερον ἔμφρων εἶ ἢ ἔξω σαυτοῦ γίγνη καὶ παρὰ τοῖς πράγμασιν οἴεται σου εἶναι ἢ ψυχὴ οἷς λέγεις ἐνθουσιάζουσα, ἢ ἐν Ἰθάκῃ οὖσιν ἢ ἐν Τροίᾳ ἢ ὅπως ἂν καὶ τὰ ἔπη ἔχη;

{Ἴων} Ὡς ἐναργὲς μοι τοῦτο, ὦ Σώκρατες, τὸ τεκμήριον εἶπες· οὐ γὰρ σε ἀποκρυψάμενος ἐρῶ. ἐγὼ γὰρ ὅταν ἐλείνων τι λέγω, δακρύων ἐπίμπλονται μοι οἱ ὀφθαλμοί· ὅταν τε φοβερὸν ἢ δεινόν, ὀρθαὶ αἱ τρίχες ἴστανται ὑπὸ φόβου καὶ ἡ καρδία πηδᾷ.

{Σωκράτης} Τί οὖν; φῶμεν, ὦ Ἴων, ἔμφρονα εἶναι τότε τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἂν κεκοσμημένος ἐσθῆτι ποικίλῃ καὶ χρυσοῖσι στεφάνοις κλάῃ τ' ἐν θυσίαις καὶ ἐορταῖς, μηδὲν ἀπολωλεκῶς τούτων, ἢ φοβῆται πλέον ἢ ἐν δισμυρίοις ἀνθρώποις ἐστηκῶς φιλίους, μηδενὸς ἀποδύοντος μηδὲ ἀδικοῦντος;

{Ἴων} Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐ πάνυ, ὦ Σώκρατες, ὥς γε τάληθές εἰρησθαι.

{Σωκράτης} Οἶσθα οὖν ὅτι καὶ τῶν θεατῶν τοὺς πολλοὺς ταῦτα ταῦτα ὑμεῖς ἐργάζεσθε;

{Ἴων} Καὶ μάλα καλῶς οἶδα· καθορῶ γὰρ ἐκάστοτε αὐτοὺς ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ βήματος κλάοντάς τε καὶ δεινὸν ἐμβλέποντας καὶ συνθαμβοῦντας τοῖς λεγομένοις. δεῖ γὰρ με καὶ σφόδρ' αὐτοῖς τὸν νοῦν προσέχειν· ὡς ἐὰν μὲν κλάοντας αὐτοὺς καθίσω, αὐτὸς γελάσομαι ἀργύριον λαμβάνων, ἐὰν δὲ γελῶντας, αὐτὸς κλαύσομαι ἀργύριον ἀπολλύς.

{Σωκράτης} Οἴσθα οὖν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεατῆς τῶν δακτυλίων ὁ ἔσχατος, ὃν ἐγὼ ἔλεγον ὑπὸ τῆς Ἡρακλειώτιδος λίθου ἀπ' ἀλλήλων τὴν δύναμιν λαμβάνειν; ὁ δὲ μέσος σὺ ὁ ραψωδὸς καὶ ὑποκριτής, [536] ὁ δὲ πρῶτος αὐτὸς ὁ ποιητής· ὁ δὲ θεὸς διὰ πάντων τούτων ἔλκει τὴν ψυχὴν ὅποι ἂν βούληται τῶν ἀνθρώπων, ἀνακρεμαννύς ἐξ ἀλλήλων τὴν δύναμιν. καὶ ὥσπερ ἐκ τῆς λίθου ἐκείνης ὄρμαθὸς πάμπολυς ἐξήρηται χορευτῶν τε καὶ διδασκάλων καὶ ὑποδιδασκάλων, ἐκ πλαγίου ἐξηρητημένων τῶν τῆς Μούσης ἐκκρεμαμένων δακτυλίων. καὶ ὁ μὲν τῶν ποιητῶν ἐξ ἄλλης Μούσης, ὁ δὲ ἐξ ἄλλης ἐξήρηται – ὀνομάζομεν δὲ αὐτὸ κατέχεται, τὸ δὲ ἐστὶ παραπλήσιον· ἔχεται γάρ – ἐκ δὲ τούτων τῶν πρώτων δακτυλίων, τῶν ποιητῶν, ἄλλοι ἐξ ἄλλου αὐτῶν ἠρητημένοι εἰσὶ καὶ ἐνθουσιάζουσιν, οἱ μὲν ἐξ Ὀρφέως, οἱ δὲ ἐκ Μουσαίου· οἱ δὲ πολλοὶ ἐξ Ὀμήρου κατέχονται τε καὶ ἔχονται. ὢν σὺ, ὦ Ἴων, εἷς εἶ καὶ κατέχη ἐξ Ὀμήρου, καὶ ἐπειδὴ μὲν τις ἄλλου τοῦ ποιητοῦ ἄδη, καθεύδεις τε καὶ ἀπορεῖς ὅτι λέγῃς, ἐπειδὴ δὲ τούτου τοῦ ποιητοῦ φθέγγεται τις μέλος, εὐθὺς ἐγρήγορας καὶ ὀρχεῖται σου ἢ ψυχὴ καὶ εὐπορεῖς ὅτι λέγῃς· οὐ γὰρ τέχνη οὐδ' ἐπιστήμη περὶ Ὀμήρου λέγεις ἢ λέγεις, ἀλλὰ θεῖα μοῖρα καὶ κατοκωχῆ, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες ἐκείνου μόνου αἰσθάνονται τοῦ μέλους ὀξέως ὃ ἂν ᾗ τοῦ θεοῦ ἐξ ὅτου ἂν κατέχωνται, καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέλος καὶ σχημάτων καὶ ῥημάτων εὐποροῦσι, τῶν δὲ ἄλλων οὐ φροντίζουσιν· οὕτω καὶ σὺ, ὦ Ἴων, περὶ μὲν Ὀμήρου ὅταν τις μνησθῆ, εὐπορεῖς, περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀπορεῖς· τούτου δ' ἐστὶ τὸ αἴτιον, ὃ μ' ἐρωτᾷς, δι' ὅτι σὺ περὶ μὲν Ὀμήρου εὐπορεῖς, περὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ, ὅτι οὐ τέχνη ἀλλὰ θεῖα μοῖρα Ὀμήρου δεινὸς εἶ ἐπαινέτης.

{Ἴων} Σὺ μὲν εὖ λέγεις, ὦ Σώκρατες· θαυμάζοιμι μεντὰν εἰ οὕτως εὖ εἴποις, ὥστε με ἀναπεῖσαι ὡς ἐγὼ κατεχόμενος καὶ μαινόμενος Ὀμηρον ἐπαινῶ. οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν σοὶ δόξαιμι, εἴ μου ἀκούσῃς λέγοντος περὶ Ὀμήρου.

{Σωκράτης} Καὶ μὴν ἐθέλω γε ἀκούσαι, οὐ μέντοι πρότερον πρὶν ἂν μοι ἀποκρίνη τόδε· ὢν Ὀμηρος λέγει περὶ τίνος εὖ λέγεις; οὐ γὰρ δήπου περὶ ἀπάντων γε.

{Ἴων} Εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, περὶ οὐδενὸς ὅτου οὔ.

{Σωκράτης} Οὐ δήπου καὶ περὶ τούτων ὢν σὺ μὲν τυγχάνεις οὐκ εἰδώς, Ὀμηρος δὲ λέγει.

{Ἴων} Καὶ ταῦτα ποῖα ἐστὶν ἃ Ὀμηρος μὲν λέγει, ἐγὼ δὲ οὐκ οἶδα; [537]

{Σωκράτης} Οὐ καὶ περὶ τεχνῶν μέντοι λέγει πολλαχοῦ Ὀμηρος καὶ πολλά; οἶον καὶ περὶ ἠνιοχείας – ἐὰν μνησθῶ τὰ ἔπη, ἐγὼ σοὶ φράσω.

{Ἴων} Ἄλλ' ἐγὼ ἐρῶ· ἐγὼ γὰρ μέμνημαι.

{Σωκράτης} Εἰπέ δή μοι ἃ λέγει Νέστωρ Ἀντιλόχῳ τῷ υἱεῖ, παραινῶν εὐλαβηθῆναι περὶ τὴν καμπὴν ἐν τῇ ἵπποδρομίᾳ τῇ ἐπὶ Πατρόκλῳ.

{Ἴων} Κλινθῆναι δέ, φησί, καὶ αὐτὸς εὐξέστω ἐνὶ δίφρῳ ἦκ' ἐπ' ἀριστερὰ τοῖν· ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον κένσαι ὀμοκλήσας, εἷξαι τέ οἱ ἠνία χερσίν. ἐν νύσση δέ τοι ἵππος ἀριστερὸς ἐγχιμφθήτω, ὡς ἂν τοι πλήμνη γε δοάσσεται ἄκρον ἰκέσθαι κύκλου ποιητοῦ· λίθου δ' ἀλέασθαι ἐπαυρεῖν.

{Σωκράτης} Ἀρκεῖ. ταῦτα δή, ὦ Ἴων, τὰ ἔπη εἴτε ὀρθῶς λέγει Ὀμηρος εἴτε μή, πότερος ἂν γνοίη ἄμεινον, ἰατρὸς ἢ ἠνίοχος;

{Ἴων} Ἡνίοχος δήπου.

{Σωκράτης} Πότερον ὅτι τέχνην ταύτην ἔχει ἢ κατ' ἄλλο τι;

{Ἴων} Οὐκ, ἀλλ' ὅτι τέχνην.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν ἐκάστη τῶν τεχνῶν ἀποδέδοται τι ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔργον οἷα τε εἶναι γινώσκεις; οὐ γάρ που ἄ κυβερνητικῇ γινώσκομεν, γνωσόμεθα καὶ ἰατρικῇ.

{Ἴων} Οὐ δῆτα.

{Σωκράτης} Οὐδέ γε ἄ ἰατρικῇ, ταῦτα καὶ τεκτονικῇ.

{Ἴων} Οὐ δῆτα.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν οὕτω καὶ κατὰ πασῶν τῶν τεχνῶν, ἃ τῇ ἐτέρᾳ τέχνῃ γινώσκομεν, οὐ γνωσόμεθα τῇ ἐτέρᾳ; τότε δέ μοι πρότερον τούτου ἀπόκρινα· τὴν μὲν ἐτέραν φῆς εἶναι τινα τέχνην, τὴν δ' ἐτέραν;

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Ἄρα ὥσπερ ἐγὼ τεκμαιρόμενος, ὅταν ἡ μὲν ἐτέρων πραγμάτων ᾗ ἐπιστήμη, ἡ δ' ἐτέρων, οὕτω καλῶ τὴν μὲν ἄλλην, τὴν δὲ ἄλλην τέχνην, οὕτω καὶ σύ;

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Εἰ γάρ που τῶν αὐτῶν πραγμάτων ἐπιστήμη εἴη τις, τί ἂν τὴν μὲν ἐτέραν φαῖμεν εἶναι, τὴν δ' ἐτέραν, ὅποτε γε ταῦτα εἴη εἰδέναι ἀπ' ἀμφοτέρων; ὥσπερ ἐγὼ τε γινώσκω ὅτι πέντε εἰσὶν οὔτοι οἱ δάκτυλοι, καὶ σύ, ὥσπερ ἐγὼ, περὶ τούτων ταῦτα γινώσκεις· καὶ εἴ σε ἐγὼ ἐροίμην εἰ τῇ αὐτῇ τέχνῃ γινώσκομεν τῇ ἀριθμητικῇ τὰ αὐτὰ ἐγὼ τε καὶ σύ ἢ ἄλλῃ, φαίης ἂν δήπου τῇ αὐτῇ.

{Ἴων} Ναί.

[538]

{Σωκράτης} Ὁ τοίνυν ἄρτι ἔμελλον ἐρήσεσθαί σε, νυνὶ εἰπέ, εἰ κατὰ πασῶν τῶν τεχνῶν οὕτω σοι δοκεῖ, τῇ μὲν αὐτῇ τέχνῃ τὰ αὐτὰ ἀναγκαῖον εἶναι γινώσκεις, τῇ δ' ἐτέρᾳ μὴ τὰ αὐτά, ἀλλ' εἴπερ ἄλλη ἐστίν, ἀναγκαῖον καὶ ἕτερα γινώσκεις.

{Ἴων} Οὕτω μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν ὅστις ἂν μὴ ἔχη τινα τέχνην, ταύτης τῆς τέχνης τὰ λεγόμενα ἢ πραττόμενα καλῶς γινώσκεις οὐχ οἷός τ' ἔσται;

{Ἴων} Ἀληθῆ λέγεις.

{Σωκράτης} Πότερον οὖν περὶ τῶν ἐπῶν ὧν εἶπες, εἴτε καλῶς λέγει Ὅμηρος εἴτε μή, σὺ κάλλιον γνώση ἢ ἠνίοχος;

{Ἴων} Ἡνίοχος.

{Σωκράτης} Ῥαψωδὸς γάρ που εἶ ἄλλ' οὐχ ἠνίοχος.

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Ἡ δὲ Ῥαψωδικὴ τέχνη ἐτέρα ἐστὶ τῆς ἠνιοχικῆς;

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Εἰ ἄρα ἐτέρα, περὶ ἐτέρων καὶ ἐπιστήμη πραγμάτων ἐστίν.

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Τί δὲ δὴ ὅταν Ὅμηρος λέγη ὡς τετρωμένῳ τῷ Μαχάονι Ἐκαμήδη ἢ Νέστορος παλλακὴ κυκεῶνα πίνειν δίδωσι; καὶ λέγει πως οὕτως – οἴνω πραμνείῳ, φησὶν, ἐπὶ δ' αἴγειον κνή τυρὸν κνήστι χαλκείῃ· παρὰ δὲ κρόμου ποτῷ ὄψον· ταῦτα εἶτε ὀρθῶς λέγει Ὅμηρος εἴτε μή, πότερον ἰατρικῆς ἐστὶ διαγνῶναι καλῶς ἢ ῥαψωδικῆς;

{Ἴων} Ἰατρικῆς.

{Σωκράτης} Τί δέ, ὅταν λέγη Ὅμηρος –

ἢ δὲ μολυβδαίνῃ ἰκέλη ἐς βυσσὸν ἵκανεν,
ἢ τε κατ' ἀγραύλοιο βοὸς κέρας ἐμμεμαυῖα
ἔρχεται ὠμηστῆσι μετ' ἰχθύσι πῆμα φέρουσα·

ταῦτα πότερον φῶμεν ἀλιευτικῆς εἶναι τέχνης μᾶλλον κρῖναι ἢ ῥαψωδικῆς, ἅττα λέγει καὶ εἶτε καλῶς εἶτε μή;

{Ἴων} Δῆλον δὴ, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἀλιευτικῆς.

{Σωκράτης} Σκέψαι δὴ, σοῦ ἐρομένου, εἰ ἔροίό με· «Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ Σώκρατες, τούτων τῶν τεχνῶν ἐν Ὀμήρῳ εὐρίσκεις ἃ προσήκει ἐκάστη διακρίνειν, ἴθι μοι ἔξευρε καὶ τὰ τοῦ μάντεώς τε καὶ μαντικῆς, ποῖά ἐστιν ἃ προσήκει αὐτῷ οἶφ' τ' εἶναι διαγιγνώσκειν, εἶτε εὖ εἶτε κακῶς πεποίηται» – σκέψαι ὡς ῥαδίως τε καὶ ἀληθῆ ἐγὼ σοι ἀποκρινοῦμαι. πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα λέγει, οἶον καὶ ἃ ὁ τῶν Μελαμποδιδῶν λέγει μάντις πρὸς τοὺς μνηστῆρας, Θεοκλύμενος –

[539]

δαιμόνιοι, τί κακὸν τόδε πάσχετε; νυκτὶ μὲν ὑμέων
εἰλύαται κεφαλαί τε πρόσωπά τε νέρθε τε γοῦνα,
οἰμωγὴ δὲ δέδηε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί·
εἰδώλων τε πλέον πρόθυρον, πλείη δὲ καὶ αὐλή
ἰεμένων ἔρεβόσδε ὑπὸ ζόφον· ἠέλιος δὲ
οὐρανοῦ ἐξαπόλωλε, κακὴ δ' ἐπιδέδρομεν ἀχλύς·

πολλαχοῦ δὲ καὶ ἐν Ἰλιάδι, οἶον καὶ ἐπὶ τειχομαχίᾳ· λέγει γὰρ καὶ ἐνταῦθα –

ὄρνις γὰρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν,
αἰετὸς ὑψιπέτης, ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων,
φοινῆεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
ζφόν, ἔτ' ἀσπαίροντα· καὶ οὐπω λήθετο χάρμης.
κόψε γὰρ αὐτὸν ἔχοντα κατὰ στῆθος παρὰ δειρήν
ιδνωθεὶς ὀπίσω, ὁ δ' ἀπὸ ἔθεν ἦκε χαμᾶζε
ἀλγήσας ὀδύνησι, μέσφ' δ' ἐνὶ κάββαλ' ὀμίλῳ·
αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῆς ἀνέμοιο.

ταῦτα φήσω καὶ τὰ τοιαῦτα τῷ μάντι προσήκειν καὶ σκοπεῖν καὶ κρίνειν.

{Ἴων} Ἀληθῆ γε σὺ λέγων, ὦ Σώκρατες.

{Σωκράτης} Καὶ σύ γε, ὦ Ἴων, ἀληθῆ ταῦτα λέγεις. ἴθι δὴ καὶ σὺ ἐμοί, ὥσπερ ἐγὼ σοὶ ἐξέλεξα καὶ ἐξ Ὀδυσσεΐας καὶ ἐξ Ἰλιάδος ὅποια τοῦ μάντεώς ἐστι καὶ ὅποια τοῦ ἱατροῦ καὶ ὅποια τοῦ ἀλιέως, οὕτω καὶ σὺ ἐμοὶ ἔκλεξον, ἐπειδὴ καὶ ἐμπειρότερος εἶ ἐμοῦ τῶν Ὀμήρου, ὅποια τοῦ ῥαψωδοῦ ἐστίν, ὦ Ἴων, καὶ τῆς τέχνης τῆς ῥαψωδικῆς, ἃ τῷ ῥαψωδῷ προσήκει καὶ σκοπεῖσθαι καὶ διακρίνειν παρὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

{Ἴων} Ἐγὼ μὲν φημι, ὦ Σώκρατες, ἅπαντα.

{Σωκράτης} Οὐ σύ γε φῆς, ὦ Ἴων, ἅπαντα· ἢ οὕτως ἐπιλήσμων εἶ; καίτοι οὐκ ἂν πρόποι γε ἐπιλήσμονα εἶναι ῥαψωδὸν ἄνδρα. [540]

{Ἴων} Τί δὲ δὴ ἐπιλανθάνομαι;

{Σωκράτης} Οὐ μέμνησαι ὅτι ἔφησθα τὴν ῥαψωδικὴν τέχνην ἑτέραν εἶναι τῆς ἠνιοχικῆς;

{Ἴων} Μέμνημαι.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν καὶ ἑτέραν οὖσαν ἕτερα γνώσεσθαι ὠμολόγεις;

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Οὐκ ἄρα πάντα γε γνώσεται ἡ ῥαψωδικὴ κατὰ τὸν σὸν λόγον οὐδὲ ὁ ῥαψωδός.

{Ἴων} Πλὴν γε ἴσως τὰ τοιαῦτα, ὦ Σώκρατες.

{Σωκράτης} Τὰ τοιαῦτα δὲ λέγεις πλὴν τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν σχεδόν τι· ἀλλὰ ποῖα δὴ γνώσεται, ἐπειδὴ οὐχ ἅπαντα;

{Ἴων} Ἄ πρόπει, οἶμαι ἔγωγε, ἀνδρὶ εἰπεῖν καὶ ὅποια γυναικί, καὶ ὅποια δούλῳ καὶ ὅποια ἐλευθέρῳ, καὶ ὅποια ἀρχομένῳ καὶ ὅποια ἄρχοντι.

{Σωκράτης} Ἄρα ὅποια ἄρχοντι, λέγεις, ἐν θαλάττῃ χειμαζομένου πλοίου πρόπει εἰπεῖν, ὁ ῥαψωδός γνώσεται κάλλιον ἢ ὁ κυβερνήτης;

{Ἴων} Οὐκ, ἀλλὰ ὁ κυβερνήτης τοῦτό γε.

{Σωκράτης} Ἄλλ' ὅποια ἄρχοντι κάμνοντος πρόπει εἰπεῖν, ὁ ῥαψωδός γνώσεται κάλλιον ἢ ὁ ἱατρός;

{Ἴων} Οὐδὲ τοῦτο.

{Σωκράτης} Ἄλλ' οἷα δούλῳ πρόπει, λέγεις;

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Οἷον βουκόλῳ λέγεις δούλῳ ἃ πρόπει εἰπεῖν ἀγριαινουσῶν βοῶν παραμυθουμένῳ, ὁ ῥαψωδός γνώσεται ἀλλ' οὐχ ὁ βουκόλος;

{Ἴων} Οὐ δῆτα.

{Σωκράτης} Ἄλλ' οἷα γυναικί πρόποντά ἐστιν εἰπεῖν ταλασιουργῷ περὶ ἐρίων ἐργασίας;

{Ἴων} Οὔ.

{Σωκράτης} Ἄλλ' οἷα ἀνδρὶ πρόπει εἰπεῖν γνώσεται στρατηγῷ στρατιώταις παραινούντι;

{Ἴων} Ναί, τὰ τοιαῦτα γνώσεται ὁ ῥαψωδός.

{Σωκράτης} Τί δέ; ἡ ῥαψωδικὴ τέχνη στρατηγικὴ ἐστίν;

{Ἴων} Γνοίην γοῦν ἂν ἔγωγε οἷα στρατηγὸν πρέπει εἰπεῖν.

{Σωκράτης} Ἴσως γὰρ εἶ καὶ στρατηγικός, ὦ Ἴων. καὶ γὰρ εἰ ἐτύγχανες ἵππικὸς ὦν ἅμα καὶ καθαριστικός, ἔγνωσ ἂν ἵππους εὖ καὶ κακῶς ἵππαζομένους· ἀλλ' εἰ σ' ἐγὼ ἠρόμην· «Ποτέρᾳ δὴ τέχνῃ, ὦ Ἴων, γινώσκεις τοὺς εὖ ἵππαζομένους ἵππους; ἢ ἵππεὺς εἶ ἢ ἢ καθαριστής;» τί ἂν μοι ἀπεκρίνω;

{Ἴων} ἼΗι ἵππεύς, ἔγωγ' ἂν.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν εἰ καὶ τοὺς εὖ καθαρίζοντας διεγίνωσκεις, ὠμολόγεις ἂν, ἢ καθαριστὴς εἶ, ταύτη διαγιγνώσκεις, ἀλλ' οὐχ ἢ ἵππεύς.

{Ἴων} Ναί.

{Σωκράτης} Ἐπειδὴ δὲ τὰ στρατιωτικὰ γινώσκεις, πότερον ἢ στρατηγικός εἶ γινώσκεις ἢ ἢ ῥαψωδὸς ἀγαθός;

{Ἴων} Οὐδὲν ἔμοιγε δοκεῖ διαφέρειν. [541]

{Σωκράτης} Πῶς; οὐδὲν λέγεις διαφέρειν; μίαν λέγεις τέχνην εἶναι τὴν ῥαψωδικὴν καὶ τὴν στρατηγικὴν ἢ δύο;

{Ἴων} Μία ἔμοιγε δοκεῖ.

{Σωκράτης} Ὅστις ἄρα ἀγαθὸς ῥαψωδὸς ἐστίν, οὗτος καὶ ἀγαθὸς στρατηγὸς τυγχάνει ὦν;

{Ἴων} Μάλιστα, ὦ Σώκρατες.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν καὶ ὅστις ἀγαθὸς στρατηγὸς τυγχάνει ὦν, ἀγαθὸς καὶ ῥαψωδὸς ἐστίν.

{Ἴων} Οὐκ αὖ μοι δοκεῖ τοῦτο.

{Σωκράτης} Ἄλλ' ἐκεῖνο μὴν δοκεῖ σοι, ὅστις γε ἀγαθὸς ῥαψωδὸς, καὶ στρατηγὸς ἀγαθὸς εἶναι;

{Ἴων} Πάνυ γε.

{Σωκράτης} Οὐκοῦν σὺ τῶν Ἑλλήνων ἄριστος ῥαψωδὸς εἶ;

{Ἴων} Πολύ γε, ὦ Σώκρατες.

{Σωκράτης} ἼΗ καὶ στρατηγός, ὦ Ἴων, τῶν Ἑλλήνων ἄριστος εἶ;

{Ἴων} Εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες· καὶ ταῦτά γε ἐκ τῶν Ὀμήρου μαθών.

{Σωκράτης} Τί δὴ ποτ' οὖν πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Ἴων, ἀμφοτέρᾳ ἄριστος ὦν τῶν Ἑλλήνων, καὶ στρατηγὸς καὶ ῥαψωδός, ῥαψωδεῖς μὲν περιῶν τοῖς Ἑλλησι, στρατηγεῖς δ' οὐ; ἢ ῥαψωδοῦ μὲν δοκεῖ σοι χρυσῶ στεφάνῳ ἐστεφανωμένου πολλὴ χρεία εἶναι τοῖς Ἑλλησι, στρατηγοῦ δὲ οὐδεμία;

{Ἴων} ἼΗ μὲν γὰρ ἡμετέρα, ὦ Σώκρατες, πόλις ἄρχεται ὑπὸ ὑμῶν καὶ στρατηγεῖται καὶ οὐδὲν δεῖται στρατηγοῦ, ἢ δὲ ὑμετέρα καὶ ἡ Λακεδαιμονίων οὐκ ἂν με ἔλοιτο στρατηγόν· αὐτοὶ γὰρ οἴεσθε ἱκανοὶ εἶναι.

{Σωκράτης} ἼΩ βέλτιστε Ἴων, Ἀπολλόδωρον οὐ γινώσκεις τὸν Κυζικηνόν;

{Ἴων} Ποῖον τοῦτον;

{Σωκράτης} Ὅν Ἀθηναῖοι πολλάκις ἑαυτῶν στρατηγὸν ἤρηνται ξένον ὄντα· καὶ Φανοσθένη τὸν Ἄνδριον καὶ Ἡρακλείδην τὸν Κλαζομένιον, οὓς ἤδε ἡ πόλις ξένους ὄντας, ἐνδειξαμένους ὅτι ἄξιοι λόγου εἰσί, καὶ εἰς στρατηγίας καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἀρχὰς ἄγει· Ἴωνα δ' ἄρα τὸν Ἐφέσιον οὐχ αἰρήσεται στρατηγὸν καὶ τιμήσει, ἐὰν δοκῇ ἄξιος λόγου εἶναι; τί δέ; οὐκ Ἀθηναῖοι μὲν ἐστε οἱ Ἐφέσιοι τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἡ Ἐφεσος οὐδεμιᾶς ἐλάττων πόλεως; ἀλλὰ γὰρ σύ, ὦ Ἴων, εἰ μὲν ἀληθῆ λέγεις ὡς τέχνη καὶ ἐπιστήμη οἷός τε εἶ Ὀμηρον ἐπαινεῖν, ἀδικεῖς, ὅστις ἐμοὶ ὑποσχόμενος ὡς πολλὰ καὶ καλὰ περὶ Ὀμήρου ἐπίστασαι καὶ φάσκων ἐπιδείξειν, ἐξαπατᾷς με καὶ πολλοῦ δεῖς ἐπιδεῖξαι, ὅς γε οὐδὲ ἅττα ἐστὶ ταῦτα περὶ ὧν δεινὸς εἶ ἐθέλεις εἰπεῖν, πάλας ἐμοῦ λυπαροῦντος, ἀλλὰ ἀτεχνῶς ὥσπερ ὁ Πρωτεύς παντοδαπὸς γίγνη στρεφόμενος ἄνω καὶ κάτω, ἕως τελευτῶν διαφυγὼν με στρατηγὸς ἀνεφάνης, [542] ἵνα μὴ ἐπιδείξης ὡς δεινὸς εἶ τὴν περὶ Ὀμήρου σοφίαν. εἰ μὲν οὖν τεχνικὸς ὢν, ὅπερ νυνδὴ ἔλεγον, περὶ Ὀμήρου ὑποσχόμενος ἐπιδείξειν ἐξαπατᾷς με, ἄδικος εἶ· εἰ δὲ μὴ τεχνικὸς εἶ, ἀλλὰ θεῖα μοῖρα κατεχόμενος ἐξ Ὀμήρου μηδὲν εἰδὼς πολλὰ καὶ καλὰ λέγεις περὶ τοῦ ποιητοῦ, ὥσπερ ἐγὼ εἶπον περὶ σοῦ, οὐδὲν ἀδικεῖς. ἐλοῦ οὖν πότερα βούλει νομίζεσθαι ὑπὸ ἡμῶν ἄδικος ἀνὴρ εἶναι ἢ θεῖος.

{Ἴων} Πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες· πολὺ γὰρ κάλλιον τὸ θεῖον νομίζεσθαι.

{Σωκράτης} Τοῦτο τοίνυν τὸ κάλλιον ὑπάρχει σοι παρ' ἡμῖν, ὦ Ἴων, θεῖον εἶναι καὶ μὴ τεχνικὸν περὶ Ὀμήρου ἐπαινέτην.